

Kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev.

URADNI LIST

deželne vlade za Slovenijo.

Njegova kraljevska Visokost prestolonaslednik Aleksander je z ukazom z dne 6. novembra 1919. odobril odstavko dosedanjega podpredsednika deželne vlade za Slovenijo drja. Gregorja Žerjava. Z ukazom istega dne je razrešil gospoda drja. Janka Brejca dolžnosti predsednika deželne vlade za Slovenijo.

Z ukazom z dne 7. novembra 1919 je imenoval drja. Gregorja Žerjava za predsednika deželne vlade za Slovenijo.

Z ukazom z dne 6. novembra 1919. je tudi razrešen gospod Gustav Golia dolžnosti poverjenika za notranje zadeve in stavljen deželni vladi na razpolago.

Deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani,
dne 8. novembra 1919.

Predsednik:

dr. Žerjav s. r.

Naredbe deželne vlade za Slovenijo

703.

Nar dba celokupne deželne vlade za Slovenijo

glede izvršitve naredbe ministrstva za prehrano in obnovo dežel.

Člen 1.

Kazenska določila § 10. naredbe ministrstva za prehrano in obnovo dežel z dne 7. marca 1919., A št. 2684, Ur. l. LXXXI, veljajo tudi za delikt veriženja in vobče ne samo glede živežnih, temveč glede vseh življenskih in gospodarskih potrebščin.

Člen 2.

Ta naredba stopi v veljavo z dnem razglasitve.

Deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani,
dne 8. novembra 1919.

Predsednik:

dr. Žerjav s. r.

704.

Naredba celokupne deželne vlade za Slovenijo

o agenturnih in komisijskih podjetjih in o nekaterih trgovinskih obrtih na debelo.

Na podstavi avstrijskega zakona z dne 24. julija 1917., drž. zak. št. 307, se odreja:

Člen 1.

§ 1. Obrt agenturne in komisijske trgovine, nadalje obrt trgovine z mešanim blagom, s kolonialnim blagom, s specerij-

skim blagom, z materialnim blagom, z deželnimi pridelki in z manufakturnim blagom na debelo je podvržen koncesiji.

Imetniki teh trgovinskih obrtov imajo izključno pravico prodajati na debelo sladkor, kavo, čaj, dišave, rudninska olja, materialno blago, barve, deželne pridelke, alkoholne pijače in manufakturno blago.

§ 2. Prosilec za koncesijo mora poleg izpolnitve občnih pogojev, predpisanih za izvrševanje pri vsakem koncesioniranem obrtu, dokazati usposobljenost po § 13 a obrtnega reda.

§ 3. Podelitev koncesije za te obrte je v prvi stopnji poverjena deželni vladi, oddelku za trgovino in obrt.

§ 4. Pri podelitvi takih koncesij se je ozirati na krajevne potrebe in se mora v ta namen poprej zaslišati trgovska in obrtniška zbornica.

§ 5. Vsi imetniki obrtov, naštetih v § 1, ki so prijavi ta obrt po 1. januarju 1916. so zavezani prositi za koncesijo, zahtevano po § 1. te naredbe pri obrtnem oblastvu prve stopnje tekom 15 dni po razglasitvi te naredbe, sicer ugasne njih obrtna pravica. Ako deželnovladni oddelk za trgovino in obrt prošnjo odkloni, se uradoma izbriše obrtna pravica v obrtnem imeniku.

§ 6. Vsakemu trgovcu te vrste, ki so ga zaradi oderuških cen in drugih zlorab, po katerih so konsumenti občutno prizadeti, pravomočno obsodila sodna ali politična oblastva, lahko deželnovladni oddelk za trgovino in obrt na predlog obrtnega oblastva prve stopnje odvzame obrtno koncesijo brez nadaljnjega postopanja. Čim je uvedeno kazensko postopanje, lahko politično kot obrtno oblastvo suspendira izvrševanja obrta do pravomočnosti razsodbe sodnega ali političnega oblastva.

Člen II.

Ta naredba dobi moč z dnem razglasitve.

Deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani,
dne 7. novembra 1919.

Predsednik:

dr. Žerjav s. r.

Kolkovanje žigosanih kron.

Največji del težav, ki v njih tiče v enaki meri naš kmet, meščan in delavec, izvira iz tega, ker ni še urejeno vprašanje našega denarja. Vsak razsodni človek je videl, da treba nekaj ukreniti, da ne bo vrele čez naše meje ponarejena žigosana

krona in da ne bo tako velikanskega števila kronskega papirja v prometu.

Mnogi so nasvetovali, naj se žigosana krona že zdaj izmenja za dinar, in sicer so se imenovala različna razmerja, n. pr., da bi se izmenjalo 3 ali 5 žigosanih kron za 1 dinar.

Osrednja vlada pa se ni mogla odločiti za take predloge: videla je namreč, da bi v novoosvojenih krajih narod občutil tak ukrep kot gospodarski udarec. Zakaj nihče ne more jamčiti, da bi se za 1 dinar po izmenjavi dobivalo istotoliko blaga, kolikor se ga sedaj dobiva za 3 ali 5 kron. Zlasti so Slovenci želeli, naj se s končno izmenjavo še počaka; poudarjali so seveda, da mora končna ureditev valutnega vprašanja kmalu priti, a zaenkrat se razmerje še ne dá ustanoviti tako, da bi zadovoljilo široke sloje ljudstva in zagotovilo, da draginja še bolj ne naraste.

Osrednja vlada se je radi tega odločila, da zaenkrat odredi samo kolkovanje žigosanih kron, ki naj zapreči, da bi tuje krone s potvorjenim žigom vrele k nam. Kmalu za kolkovanjem ima priti še popolna izmena naše krone za nove bankovce enake vrednosti, da bo ponarejanje povsem nemogoče. Pozneje šele ima priti končna izmena za bodoči naš narodni denar.

Vsi se moramo potruditi, da se kolkovanje izvrši čim hitreje in gladkeje ter potem gledati, da dobi naša krona več notranje moči. Preveč je je, da bi se mogla brž popraviti proti inozemskemu denarju. Da se malo zmanjša množina kron, je vlada odredila, da se ob izmenjavi obdrži 20% . Za teh 20% se bo dobila pobotnica (priznanica), ki zagotavlja, da se bo ob končni izmenjavi krone v naš bodoči narodni novc (dinar) .a priznanica štela čisto ravno tako kakor kolkovana krona. Ne vzame se torej nikomur nič, in če se priznanica ne bo obrestovala, je napram temu treba le pomisliti, da bodo priznanice dobili največ tisti, ki danes tišče bankovce doma, nikar da bi jih bili naložiti v zavode. Zdaj, ko se bodo bankovci kolkovali, so ti kratkovidneži trumoma začeli denar nositi v banke in ko so se te začele braniti in sprejemati nove vloge do kolkovanja le proti temu, da smejo ob dvigu vrniti 20% v priznanih, zdaj kriče in tožijo, da izgube obresti, če dobe priznanice. Smešno, če kdo to sliši od tistih, ki so vse leto suhi papir tiščali brez obresti doma!

Pripominjam pa, da noben upnik ne sme, če mu hoče dolžnik vrniti zapadli dolg do dne, ko se začne kolkovanje, in še tri dni potem, odkloniti, da ne bi sprejel

vsega denarja. Tudi trgovec, ki ima kot obrtnik dolžnost, da je občinstvu z blagom na razpolago, ne sme blaga zdaj krčiti ali celo dražiti. **Zato pozivljem vsa oblastva, zlasti pa okrajna glavarstva, magistrata in policijo, naj trgovca, ki bi zdaj blago skrival ali dražil, nemudoma primejo po § 10. naredbe ministrstva za prehrano in obnovo dežel z dne 7. marca 1919. ter ga brez usmiljenja kaznujejo strogo, in sicer z zaporom in globo. Po vsej človeški pameti bi moralo kolkovanje in zmanjšanje števila kron za 20% prinesiti znižanje cen. Zato bom vsako naraščanje cen v teh dneh smatral za navijanje. Sodbe, naj zadenejo Petra ali Pavla, bom potrdil tem rajši, čim**

teže bodo zadele navijalce in verižnike.

Občinstvo prosim, naj se ne dá zavajati po praznih govoricah. So ljudje med nami, ki sikajo strup na državo, pa naj se ukrene tako ali pa drugače. So tudi taki, ki zabavljajo na brate Srbe, češ, da pridržijo 20% proti priznanci! Ti nehvaležneži pač nič ne mislijo. Pozabljajo, da je ves papirnati kronski denar, ki ga imamo v roki, pravzaprav vojno posojilo Avstrije in Ogrske, s katerim se je ulivalo in kovalo orožje zoper Srbijo. Pozabljajo, da za to krono ne stoji noben dolžnik in plačnik, če se je ne usmili naša država, ki s tem novoosvobojenim krajem dá sedem do osem milijard. In to plačilno obvezo kot dar

novooosvobojenim delom kraljevine se pripravlja prevzeti vsa država in z njo tudi njen del Srbija, ki so ji s tem denarjem morili sinove! Kratkovidna nestrpnost naših ljudi je nerazumljiva in je že prava bolezen, ki se je razpasla.

Ko pride kolkovanje, vabim občinstvo, naj oblastvom olajša posel. Ko bo izvršen, bomo vsak zase z vztrajnim delom, država pa s pametno gospodarsko politiko kmalu utrdili notranjo moč naši kroni. Potem se bo končna izmenjava dala izvesti na splošno zadovoljnost.

V Ljubljani, dne 9. novembra 1919.

Dr. Gregor Žerjav.